

Kystvandrådet for den centrale del af Limfjorden anbefaler nye indsatser

Udtagning af landbrugsjord målrettes de steder hvor effekten er størst og der anbefales en maksimal indsats med at etablere vådområder og fjerne fosfor fra renseanlæg, dambrug og erosion i oplandet.

Naturen og miljøet i den centrale del af Limfjorden har det skidt. Det viser de gentagne tilfælde af iltsvind og fiskedød i sommeren 2023, og kystvandrådet for den centrale del af Limfjorden, (Hjarbæk Fjord, Skive Fjord, Lovns Bredning, Risgårde Bredning og Bjørnsholm Bugt), har derfor haft til opgave at lægge en plan for, hvordan der kan rettes op på forholdene.

Rådet er blevet enige om et oplæg, der anbefaler staten, hvilke konkrete indsatser, der skal til, for at den centrale del af Limfjorden på længere sigt kan leve op til vandområdeplanernes mål om god økologisk tilstand. Rådet besluttede på sit møde den 26. januar 2024 at anbefale:

- To prioriterede scenarier med forslag til lokalt tilpassede og forankrede indsatsprogrammer, der sikrer målopfyldelse i kystvandsområdet.
- Overordnede bemærkninger fra kystvandrådet til miljøministeren og byrådene i Limfjordens oplandskommuner.

Anbefalingerne skal nu behandles politisk i de 10 oplandskommuner Ikast- Brande, Silkeborg, Herning, Holstebro, Mariagerfjord, Randers, Rebild, Skive, Vesthimmerland og Viborg.

Landbrugsjord omlægges der, hvor effekten er størst

Kystvandrådets højst prioriterede scenarie for den ny indsats fokuserer på at lade så meget af omdriftsjorden som muligt forblive landbrugsjord og som modforanstaltning i vid udstrækning etablere vådområder og en maksimal indsats overfor fosfor fra renseanlæg, dambrug og erosion i oplandet.

Den samlede omlægning af landbrugsjord til f.eks. natur, skov, vådområder, VE anlæg og græsdyrkning til bioraffinering er dog samtidig betydelig. Omlægningen skal målrettes de steder, hvor effekten er størst og varierer derfor i oplandet fra under 10 % til godt 30 %, størst i oplandet til Hjarbæk Fjord.

I det andet forslag til indsatsscenario er indsatserne i forhold til fosfor fra dambrug og erosion mindsket, hvilket resulterer i en større udtagning af landbrugsjord i oplandet.

– Jeg er rigtig glad for det konstruktive samarbejde, der har været i kystvandrådet. Det viser styrken i det lokale samarbejde siger formand for Limfjordsrådet, Henrik Dalgaard, Vesthimmerlands Kommune og fortsætter:

– Jeg håber at vi i vores kystvandråd, får mulighed for at arbejde i dybden med en målrettet indsats på bedrift- og markniveau. Fjorden har ikke brug for stilstand, men handling. Og derfor er det altafgørende, at Christiansborg sender os det signal, at pengene til målopfyldelse bliver fundet de næste mange år på finansloven

Medlem af kystvandrådet og næstformand i LandboForeningen Midtjylland Jakob Gade siger:

–Når vi i kystvandrådet på tværs af de forskellige interesser, kan nå frem til en fælles holdning til, hvordan miljøproblemerne i Limfjorden skal løses, viser det en vej frem for lignende arbejde i fremtiden. Men der skal ikke herske tvivl om, at resultatet kan få betydelige økonomiske konsekvenser for landbruget i oplandet. Derfor glæder det mig, at kystvandrådet er enige om, at indsatsen blev betinget af, at den økonomiske kompensation, til dem, der bliver berørt, kommer på plads.

Eva Pinnerup, formand for Klima- og Miljøudvalget i Viborg Kommune, siger:

– Jeg er meget glad for resultatet, og at vi lokalt kan vise vejen til en ren fjord. Nu er det min klare forventning, at regeringen tager imod den hjælpende hånd, de har fået her og bruger resultaterne, når vandområdeplanerne skal revideres i 2024.

Yderligere oplysninger

Henrik Dalgaard, Formand for Limfjordsrådet, tlf.20 91 77 76, mail: hdl@vesthimmerland.dk

Eva Pinnerup, formand for Klima- og Miljøudvalget, Viborg Kommune, tlf. 28 11 03 63, mail: epi@viborg.dk

Jakob Gade, næstformand i LandboForeningen Midtjylland, tlf. 21 29 90 14, mail: stakildgaard@gmail.com

Torben B. Jørgensen, Limfjordsrådets sekretariat, tlf. 25 20 21 56, mail: torben.joergensen@aalborg.dk

Jørgen Jørgensen, projektleder, Viborg Kommune, tlf. 87 87 55 69, mail: jojo@viborg.dk

Du kan se en opsamlende beskrivelse af kystvandrådets rådgivning samt en video med bemærkninger til kystvandvandrådets arbejde fra medlemmer af kystvandrådet her [Kystvandråd opsamling](#). Læs også kystvandrådets overordnede bemærkninger til miljøministeren og byrådene i oplandet ([Bemærkninger-fracystvandraadet-til-miljoeministeren-og-byraadene-i-oplandet](#))

Fakta

Kystvandrådets anbefalinger

Hovedkonklusioner fra kystvandrådets anbefalinger:

- Der vil stadig være behov for en stor indsats for at reducere kvælstofudvaskningen fra markerne, herunder med betydelig, målrettet udtagning af omdriftsjord – særligt i oplandet til Hjarbæk fjord. Der er ingen ordning, der kan finansiere omkostningerne til det.
- Behovet for at reducere udledningen af næringsstoffer fra oplandet, ”indsatskravet”, er beregnet til 897 tons kvælstof for Hjarbæk Fjord og 718 tons kvælstof for Skive fjord, Lovns bredning, Risgårde Bredning og Bjørnsholm Bugt.
- Kravet til reduktion i udledningen af kvælstof til fjorden kan reduceres med yderligere 45 - 76 tons ved at lave en indsats mod fosfor i oplandet. Primært ved træplantning langs vandløb, der mindsker erosionen. Der mangler ordninger til at finansiere indsatsen.
- Det er ikke muligt at mindske kravet til reduktion i udledningen af næringsstoffer fra oplandet med f.eks. muslingeopdræt og plantning af ålegræs.
- Ved en øget indsats for at reducere udledningen af både kvælstof og fosfor fra særligt renseanlæg og dambrug kan kravet til reduktion i udledningen af kvælstof fra oplandet reduceres med ca. 250 ton. Indsatsen på renseanlæg kan i udgangspunktet finansieres over forbrugstaksterne. Den nuværende ophørsordning for dambrug vil som hovedregel ikke kunne finansiere, at dambrugene enten nedlægges eller får forbedret rensningen.
- Der skal laves en meget ambitiøs vådområdeindsats. Kystvandrådet foreslår, at knap 10.000 ha udlægges som vådområde eller lavbundsprojekter.

- Der er, specielt i Simested Å's opland, stor tidsforsinkelse på effekten af tiltag på markfladen – alle reduktioner er derfor ikke slået igennem endnu. Hvis vi gør noget i dag, vil det tage tid, før vi kan se den fulde effekt på kvælstoftilledningen til fjorden.
- Der bør fra statslig side etableres mulighed for, at kystvandrådet i samarbejde med kommunerne kan fortsætter arbejdet.

Læs mere om kystvandrådets rådgivning, arbejde og resultater her [Kystvandråd for den centrale del af Limfjorden](#)

Se også yderligere information på Miljøstyrelsens hjemmeside her [Kystvandråd 2023 - Miljøstyrelsen \(mst.dk\)](#)

Hvem har deltaget i kystvandrådets arbejde?

Medlemmer af Kystvandrådet

- Forsyningselskab i oplandet, Skive Vand, Ivan Drejer
- Dansk Akvakultur, Rasmus Wittrup
- AgriNord, Carl Christin Pedersen
- Landboforeningen Midtjylland, Jakob Gade
- Fjordland, Lars Kristensen
- Foreningen Muslingeerhvervet, Henrik Nielsen
- Dansk Skovforening, Anders Ahrenfeldt
- Danske Vandløb, Lars Olsen
- Danmarks Naturfredningsforening, Gorm Wæhrens
- Dansk Ornitologisk Forening, Poul Blicher Andersen
- Danmarks Jægerforbund, Sabina Rohde
- Limfjordens Sejlsport, Niels Sohn
- Fjordklyngen, Hans Kurt Tougaard
- Limfjordssammenslutningen, Aage Grynderup
- Klimafonden Skive, Anne Mette Sørensen Langvad
- LAG Skive-Viborg, Claus Bo Andreasen
- Hjarbæk Sjægtelaug, Claus Skodborg
- Friluftsrådet Limfjordsyd, Peter N. R. Madsen
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Lars Thygesen

Formandskabet for Limfjordsrådet

- Formand, Henrik Dalgaard Christensen, Vesthimmerlands Kommune
- Næstformand, Anders Bøge, Skive Kommune